Mut zur Erziehung

Eğitim için cesaretlendirme

Türkisch – Deutsch

Bu broşürün metni, Seligenstadt şehrinin gündüz bakım evleri, okulları ve sosyal hizmetlerinin kooperasyon ağı olan KOMPASS tarafından oluşturulmuştur.

© Förderverein »Kompass« Seligenstadt e.V.
www.lion-seligenstadt.de
Çeviri: Jan Kotowski Ph.D.
Redaksiyon ekibi: C. Bicherl-Kuhn, H. Fabian, B. Hirsch, G. Meuer, F. W. Müller, W. Stasch, P. Weiser-Deiss, S. Wollenweber, S. Zervas
Grafik ve resimler: Jutta Hohl-Wolf, Buero86.de
Baskı: Kümmel KG, Hainburg

Gündüz çocuk bakım evleri, okullar ve aileler için rehber

ÖNSÖZ

Çocuklar, topluluk içinde bir arada olmaktan keyif alır. Ancak farklı ilgi alanları ve ihtiyaçlar karşı karşıya geldiği an, sürtüşmeler ve anlaşmazlıklar meydana gelebilir. Çocuklar ve gençler anlaşmazlıkları tartışmayı ve çözmeyi ne kadar iyi öğrenirlerse, fiziksel şiddete başvurmaları da o oranda düşük olur.
Bu broşür, ebeveynlere, eğitmenlere ve öğretmenlere sosyal yaşamı kolaylaştıracak yollar gösterir. Temel değerlerin anlaşılmasını, bundan meydana gelen birlikte yaşamın temel kurallarını ve ayrıca eğitimdeki sonuçları içerir..

Demokratik bir toplulukta birinin özgürlüğü her zaman bir diğerinin özgürlüğünde son bulur.

kuralları anlayıp bu doğrultuda hayata geçirmek, eğitimden sorumlu kişiler için her açıdan bağlayıcıdır. Bu durum bir toplumda başarıyla gerçekleştiriliyorsa, değerler ve sosyal kurallar çocukların hayatının tüm evrelerinden bir kılavuz gibi geçer ve gerekli oryantasyonu ve güvenliği sağlar.

Ein Leitfaden für Kindertagesstätten, Schulen und Familien

VORWORT

Ein Zusammenleben in der Gemeinschaft macht Kindern Spaß. Sobald sich jedoch unterschiedliche Interessen und Bedürfnisse gegenüberstehen, können Reibungspunkte und Konflikte entstehen. Je besser Kinder und Jugendliche gelernt haben, Konflikte konstruktiv auszutragen und zu lösen, desto weniger besteht die Gefahr, dass sie körperliche Gewalt einsetzen.
Die Broschüre zeigt Eltern, ErzieherInnen und LehrerInnen Wege auf, soziales Zusammenleben zu erleichtern. Sie beinhaltet die Verständigung auf Grundwerte, daraus resultierende grundsätzliche Regeln des Zusammenlebens sowie Konsequenzen in der Erziehung.

Die Freiheit des einen endet in einer demokratischen Gesellschaft immer an der Freiheit des anderen.

Bei aller Vielfalt bleibt deshalb den Menschen, die erziehen, nichts anderes übrig, als sich auf Grundwerte und Grundregeln des Zusammenlebens zu verständigen und sich aktiv dafür einzusetzen. Wenn dies in einem Gemeinwesen gelingt, ziehen sich Werte und soziale Regeln wie ein roter Faden durch alle Stationen im Leben der Kinder und geben die nötige Orientierung und Sicherheit.

Temel değerler

Anlaşmazlık yönetimi nasıl başarılı olur?
Hangi koşullar iyi bir anlaşmazlık çözümü için yardım eder?
Net bir değer oryantasyonu sosyal öğrenmenin bir parçasıdır. Almanya Federal Cumhuriyeti anayasasının değerleri bizim için esastır.

1. İnsan onuru dokunulmazdır

Eğitim açısından bu durum, eğiten herkesin çocukların ve gençlerin onurunu koruması gerektiği anlamına gelir. Örneğin, bir yetişkin bir çocuğa hakaret etmemeli ve ayrıca çocukların aralarında birbirine hakaret etmesine de izin vermemelidir.
Aynı şekilde çocukların yetişkinlere saygısız bir şekilde davranmalarına da izin verilmemelidir. Kesinlikle bunları söylemesi, yapmasından daha kolay.
Pratikte gerçekleştirme sorunu bu cümlelerin geçerliliğini değiştirmez.

Grundwerte

Wie kann Konfliktmanagement gelingen?
Welche Bedingungen sind für gute Konfliktlösungen hilfreich?
Zum sozialen Lernen gehört eine klare Werteorientierung. Wesentlich sind für uns die Werte des Grundgesetzes der Bundesrepublik Deutschland.

1. Die Würde des Menschen ist unantastbar

Auf die Erziehung bezogen bedeutet dies, dass alle, die erziehen, die Würde von Kindern und Jugendlichen schützen müssen. Konkret heißt dies beispielsweise, dass ein Erwachsener weder ein Kind beleidigen, noch zulassen darf, dass Kinder untereinander sich beleidigen und sich beschimpfen.
Umgekehrt dürfen Erwachsene auch nicht zulassen, dass Kinder sie respektlos behandeln.
Dies alles ist sicher leichter gesagt als getan.
Das Problem der praktischen Umsetzung ändert aber nichts an der Geltung dieser Sätze.

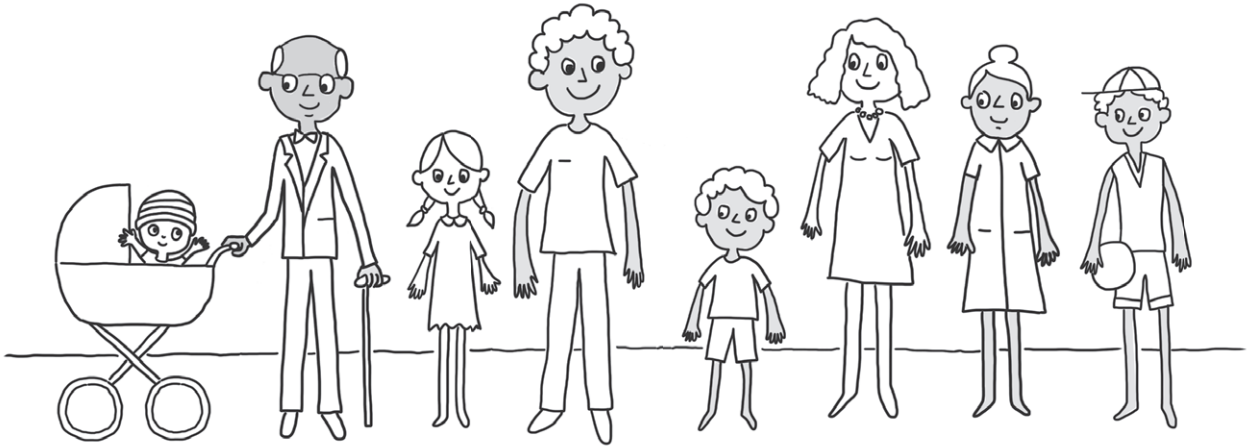

2. Her bir kişi, başka bir kişinin haklarını ihlal etmediği sürece kendini geliştirme hakkına sahiptir.

Eğitimle ilgili olarak bu temel değer çok önemlidir ve herkesi, böylece eğitenleri de çok zor bir görev beklemektedir.
Bir kişi ile başka bir kişinin ilgi alanları arasındaki adaletli dengenin sağlanması gereken durumlar aile içerisinde, gündüz çocuk bakım evlerinde ve okullarda sıklıkla meydana gelir.
Günlük anlaşmazlıkların çeşitliliği topluluğun bir »vermek ve almak« olduğunu ve başkalarını düşünmeyi gerektirdiğini çocuklara göstermek için yetişkinlere imkanlar sunar.
Bir taraf diğer tarafı kullanarak isteğini zorla kabul ettiriyorsa, »kazanan« ve »kaybeden« oluşur. Böylece anlaşmazlıkları şiddet içeren yöntemlerle çözme potansiyeli oluşur

2. Jeder hat ein Recht auf freie Entfaltung seiner Persönlichkeit, soweit er nicht die Rechte anderer verletzt.

Bezogen auf die Erziehung ist dieser Grundwert besonders wichtig und er stellt jeden, und damit auch Erziehende, vor eine schwierige Aufgabe.
In Familien, Kindertagesstätten und Schulen gibt es häufig Situationen, in denen es erforderlich ist, einen fairen Ausgleich zwischen den Interessen des Einen und denen des Anderen herbeizuführen. Die Vielzahl der alltäglichen Konflikte bietet Erwachsenen die Möglichkeit, Kindern erlebbar werden zu lassen, dass Gemeinschaft »ein Geben und Nehmen« ist und Rücksichtnahme verlangt. Setzt sich eine Seite auf Kosten der anderen durch, entstehen »Sieger« und »Verlierer«. Damit wird ein Potential für gewaltsame Formen der Konfliktaustragung geschaffen.

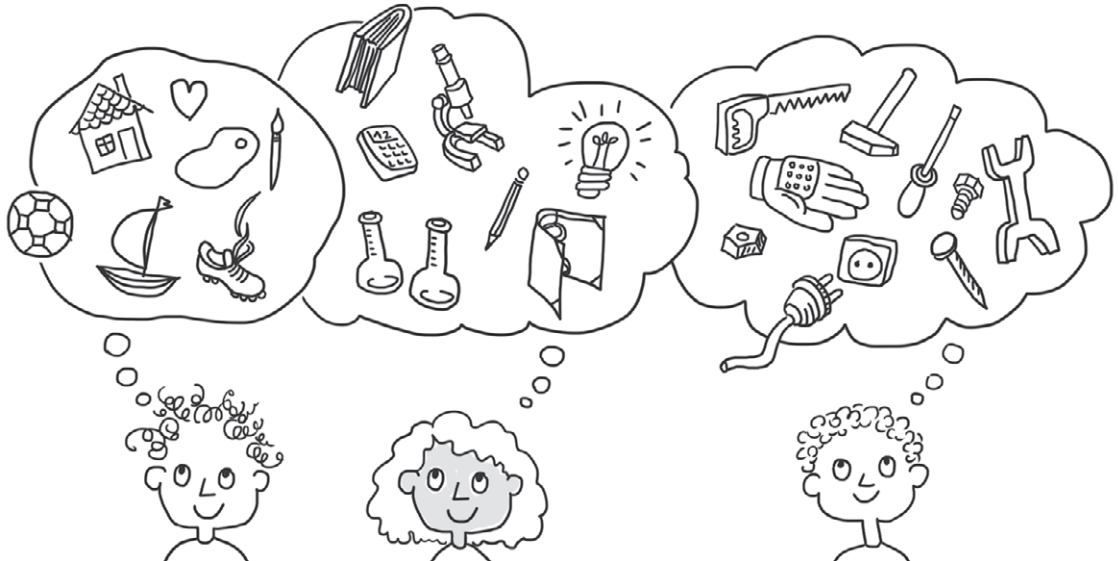

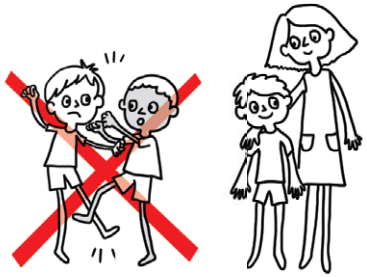

3. Bedensel bütünlüğün korunması

Bu eğitim ile ilgili olarak, fiziksel şiddetin meşru bir eğitim yöntemi olamayacağı anlamına gelir. Ayrıca çocuklar arasında vurmak, tekme atmak, ısırmak ve tırmalamak anlaşmazlıkları çözmek için uygun yöntemler değildir. Sonuç olarak, çocuklara anlaşmazlıklarını daha barışçıl yöntemlerle yapıcı şekilde çözmeleri gerektiği öğretilmelidir. Bedensel bütünlük korumasını sağlamak, yetişkinlerin şiddet içeren tartışmalara tanık olduğunda, araya girmeleri gerektiği anlamına gelir.

4. Eşyalarının korunması

Çocuklar öncelikle »benim« ve »senin« anlamlarını öğrenmelidir. Başka bir çocuğa ait bir oyuncak ile oynamak istiyorlarsa, öncelikle sormayı öğrenmelidirler. Cevap olarak bir »hayır« alıyorlarsa, çok zor olsa da buna saygı duymalıdırlar. Elbette çocuklar paylaşmayı öğrenmelidir. Ancak bu, sadece çocukların hem »hayır« deme hakkının olduğu hem de bir şeye sahip olma hakkına saygı duyulduğundan emin oldukları durumda mümkündür.

5. Çevrenin korunması

Doğaya ve çevreye karşı saygılı davranış, ailelerde, gündüz çocuk bakım evlerinde ve okullarda ortak görev olarak görülür. Çocuklar, çevrelerini korumak için neler yapmaları gerektiğini öğrenir.

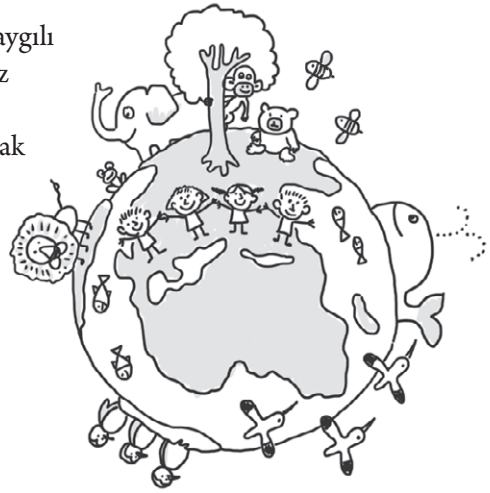

3. Schutz der körperlichen Unversehrtheit

Dies heißt auf die Erziehung bezogen, dass Schläge kein legitimes Erziehungsmittel sein können. Genauso wenig sind Schlagen, Treten, Beißen, Kratzen adäquate Mittel der Konfliktaustragung der Kinder untereinander. In der Konsequenz bedeutet dies, dass es notwendig ist, Kindern beizubringen, ihre Konflikte mit friedlichen Mitteln konstruktiv zu lösen. Den Schutz der körperlichen Unversehrtheit zu gewährleisten, heißt auch, dass Erwachsene sich einmischen müssen, wenn sie gewalttätige Auseinandersetzungen beobachten.

4. Schutz des Eigentums

Kinder müssen zunächst einmal lernen, was »Mein« und »Dein« ist. Möchten sie mit dem Spielzeug spielen, das einem anderen Kind gehört, so sollten sie lernen zu fragen. Hören sie dann ein »Nein«, so gilt es dieses »Nein« zu respektieren, auch wenn es schwer fällt. Selbstverständlich sollen Kinder lernen zu teilen. Dies ist allerdings nur möglich, wenn Kinder sicher wissen, dass sie auch »Nein« sagen dürfen und dass ihr Anspruch auf Eigentum respektiert wird.

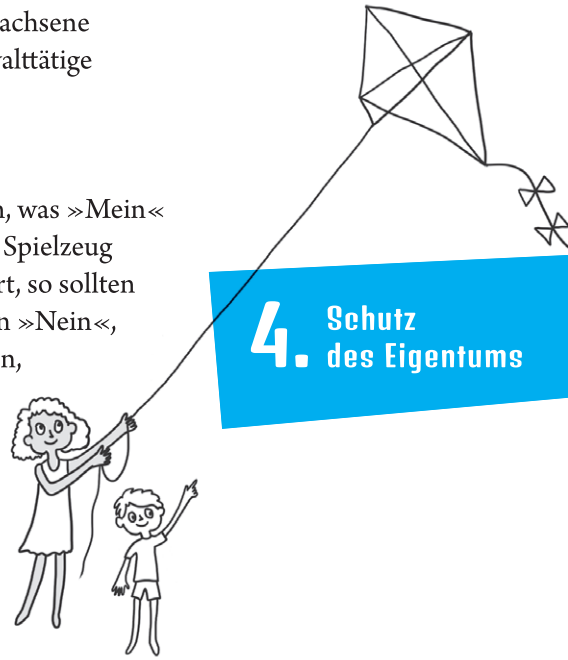

5. Schutz der Umwelt

Einen respektvollen Umgang mit der Natur und der Umwelt erleben wir in Familien, Kindertagesstätten und Schulen als gemeinsame Aufgabe. Kinder lernen, was sie tun können, ihre Umwelt zu erhalten.

Birlikte yaşamanın temel kuralları,

daha önce belirtilen temel değerlerden elde edilir.

Bir topluluğun sosyal kurallara ihtiyacı vardır, aksi takdirde daha güçlü olan hak sahibi olur. Bu durum aile içerisinde, gündüz çocuk bakım evlerinde, okullarda ve topluluk için aynı şekilde geçerlidir.

Bu kuralların arkasında anne, baba, gündüz çocuk bakım evi ekibi ve okul kurulu vardır! Hepsi!

1. Benim özgürlüğüm, başkasının özgürlüğünü ihlal ettiği anda son bulur.
2. Karşımdakini incitmemeye dikkat ediyorum, ne söylediklerimle ne de yaptıklarımla.
3. Diğer kişilere karşı nazik davranıyorum.
4. Bana ihtiyaç duyulduğunda yardım ederim ve tek başıma her şeyin üstesinden gelemediğim durumda yardım isterim.
5. Eşyalarıma özenli davranır ve diğer kişilerin eşyalarına dikkat ederim.
6. Diğer kişilere karşı dürüst davranıyorum.
7. Farklı kültür ve dinlere saygı gösteriyorum.
8. Doğaya saygı gösteriyor ve çevreye uygun hareket ediyorum.

Grundsätzliche Regeln des Zusammenlebens,

die sich aus den zuvor genannten Grundwerten ableiten.

Eine Gemeinschaft kommt nicht ohne soziale Regeln aus, sonst macht sich das Recht des Stärkeren breit. Dies gilt für Familien, Kindertagesstätten, Schulen und für unsere Gesellschaft gleichermaßen.

1. Meine Freiheit hört dort auf, wo ich die Freiheit des anderen verletze.
2. Ich achte darauf, den anderen nicht zu verletzen, weder mit dem, was ich sage, noch mit dem, was ich tue.
3. Ich bin höflich zu den anderen.
4. Ich helfe, wenn ich gebraucht werde, und hole Hilfe, wenn ich es allein nicht schaffe.
5. Ich behandle mein Eigentum sorgfältig und achte auf das der anderen.
6. Ich bin ehrlich zu den anderen.
7. Ich achte fremde Kulturen und Religionen.
8. Ich nehme Rücksicht auf die Natur und verhalte mich umweltgerecht.

Hinter diesen Regeln stehen Mama, Papa, das Kitateam und das Kollegium der Schule! Alle!

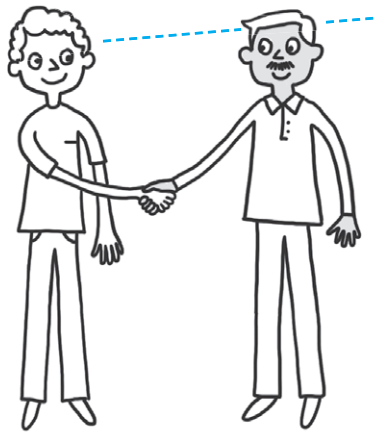

Kuralların anlaşılması – ama nasıl?

Kurallara, sadece anlaşıldığında ve ciddiye alındığında uyulur. Net açıklanmış, yaşa uygun ve anlaşılabilir olmalıdırlar. Kuralların anlaşılıp anlaşılmadığını aşağıdaki üç soru ile kontrol edin:

Çocuk kuralları biliyor mu?

Hayır?

Bir daha açıklamalıyım.

Çocuk kuralları anladı mı?

Hayır?

Kuralları, örnekler anlatarak veya çizerek vb. şekilde açıklıyorum.

Çocuk kuralları ciddiye alıyor mu?

Hayır?

Öncelikle rica mı edildiği yoksa görev niteliğinde mi söylendiği belirlenmelidir. Bir ricayı çocuk geri çevirebilir, ancak bir görevi yerine getirmelidir. Ardından uygun bir sonucun olup olmadığı ve çocuğun bunun bilincinde olup olmadığı kontrol edilir. Sonuç doğrudan ve derhal gerçekleşmelidir.

Regelverständnis – aber wie?

Regeln werden nur eingehalten, wenn sie verstanden wurden und ernst genommen werden. Sie müssen klar formuliert, altersgemäß und nachvollziehbar sein. Prüfen Sie das Regelverständnis anhand der folgenden drei Fragen:

Kennt das Kind die Regel?

Nein?

Ich muss es noch einmal erklären.

Hat das Kind die Regel verstanden?

Nein?

Ich verdeutliche die Regel, indem ich Beispiele dazu erzähle oder aufmale und dergleichen.

Nimmt das Kind die Regel ernst?

Nein?

Zunächst ist zu klären, ob eine Bitte oder eine Anweisung erfolgte. Eine Bitte kann das Kind abschlagen, eine Anweisung muss es befolgen. Dann ist zu prüfen, ob es eine angemessene Konsequenz gibt und ob sie dem Kind klar ist. Die Konsequenz muss direkt und unmittelbar erfolgen.

Kuralları ihlal etme – nasıl hareket etmeliyiz?

Kurallar ihlal edilirse uygun bir tepki verilmelidir, görmezden gelmek birçok durumu daha kötüleştirir.

Davranış kılavuzu

1. Durumların anlaşılması

İlk adım, kişinin yaralanmış, zarar görmüş veya engellenmiş olup olmadığını anlamaktır. Aile içerisinde, gündüz çocuk bakım evinde veya okulda bu durum örneğin ağlayan bir çocuğu teselli edip duruma dahil olanlara ne olduğunu sormak anlamına gelir.

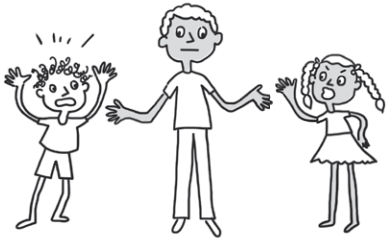

2. Yüzleşme

Duruma dahil olan kişiler, olay nedeniyle meydana gelen acı ve bu durumun önemli bir kural ihlali olması durumu gibi olay sonuçları ile yüzleştirilir.

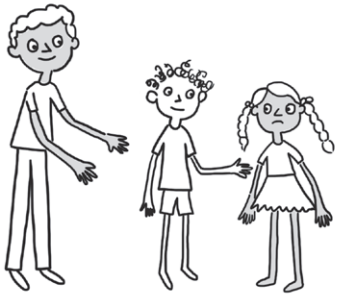

3. Duygu paylaşımı ve anlayış oluşturma

Yaralanan çocuğun duygularını paylaşmak, aynı zamanda sosyal kuralların önemli olduğunun ve tüm çocuklar tarafından saygı gösterilip uyulması gerektiğinin anlaşılmasını sağlamak önemlidir.

Regelverstoß – wie gehen wir damit um?

Regelverstöße verlangen eine angemessene Reaktion, denn Wegschauen macht vieles schlimmer.

Leitfaden zum Handeln

1. Klärung der Situationen

Der erste Schritt besteht darin zu klären, ob jemand verletzt, geschädigt oder beeinträchtigt wurde. Im Alltag einer Familie, Kindertagesstätte oder Schule bedeutet dies beispielsweise, ein weinendes Kind zu trösten und die Beteiligten zu fragen, was passiert ist.

2. Konfrontation

Die Beteiligten werden mit den Folgen der Handlung, beispielsweise dem zugefügten Schmerz, und mit der Tatsache, dass es ein Verstoß gegen eine wichtige Regel war, konfrontiert.

3. Erwecken von Mitgefühl und Einsicht

Es ist wichtig, Mitgefühl mit dem verletzten Kind zu zeigen, gleichzeitig die Einsicht zu vermitteln, dass die soziale Regel notwendig ist und von allen Kindern respektiert und eingehalten werden muss.

4. Gerekli sürenin verilmesi,
düşünebilmek ve düşüncelerini toparlamak için

5. Görüşmenin yapılması,
durumun »nasıl« tekrar düzeltilebileceği ile ilgili.

Bir barışma için kimse zorlanamaz, ancak bunun için koşullar yaratılabilir!

6. Özür dileme ve durumu düzeltme ile ilgili yardım
Mırıldanarak söylenen bir »özür dilerim«ile olayın kapatılmaması önemlidir, aksine çocuk diğerinin gözlerine bakarak »ne için«özür dilediğini ve »hangi durumun« pişmanlığını duyduğunu dile getirmesi için teşvik edilmelidir.
Diğer bir görev sürecin izlenmesidir. Belki yaralanan çocuk şu an özrü kabul edemeyecek kadar kızgındır. Bu durumda daha sonra tekrar denenmelidir. Belki barışmak için özür dilemesi yeterli olur ve anlaşmazlık böylece çözülür. Muhtemelen sosyal dengenin tekrar oluşturulması için daha fazlası gereklidir.
Bu durumda, durumu düzeltme ile ilgili konuşulmalıdır.

4. Die nötige Zeit lassen
zum Nachdenken und sich Besinnen

5. Gespräch darüber
»wie« die Angelegenheit wieder in Ordnung gebracht werden kann.

6. Hilfestellung für Entschuldigung und Wiedergutmachung
Es ist wichtig, sich nicht mit einem gemurmelten »Entschuldigung« zufrieden zu geben, sondern das Kind anzuleiten, dem anderen in die Augen zu schauen und zu sagen, »wofür« es sich entschuldigt und »was« ihm Leid tut.
Die weitere Aufgabe ist die Begleitung des Prozesses. Vielleicht ist das verletzte Kind so wütend, dass es im Moment die Entschuldigung überhaupt nicht annehmen kann. Dann sollte es später noch einmal versucht werden. Vielleicht reicht die Entschuldigung zur Versöhnung aus und der Konflikt ist gelöst.
Möglicherweise ist mehr erforderlich, damit der soziale Ausgleich wiederhergestellt wird.
In diesem Fall muss über eine Wiedergutmachung gesprochen werden.

Versöhnung kann man nicht erzwingen, jedoch lassen sich die Voraussetzungen dafür schaffen!

Sonuçlarıyla eğitim

Eğitim süresince uyarılar eksik kalmaz. Ancak ciddiye alınmadığı sürece tüm uyarılar anlamsızdır. Bu nedenle bir çocuğun veya gencin kuralları ihlal etmesi veya bir anlaşmaya uymaması halinde sonuçları hakkında önceden bir fikir oluşturmak önemlidir.

Bir kural ihlal edildiyse veya bir anlaşmaya uyulmadıysa, ilk sırada anlayış oluşturmayı ve istenen tutumu tekrar net bir şekilde açıklamayı hedefleyen bir görüşme vardır. Bunun üzerine tekrar bir hatalı davranış meydana gelirse, bu durumun bir sonucu olacağı bildirilmelidir. Tekrar bir ihlalin meydana gelmesiyle sonuç gerçekleştirilmelidir.

Sonuçlar:

- doğrudan ve derhal gerçekleştirilmelidir
- kolay anlaşılır ve anlayışlı olmalıdır
- konuya yönelik ve mantıklı olmalıdır
- mümkünse bir durum düzeltmesi içer melidir

Erziehung mit Konsequenzen

In der Erziehung besteht selten ein Mangel an Ermahnungen. Doch alle Ermahnungen nutzen wenig, wenn sie nicht ernst genommen werden. Von daher lohnt es sich, wenn man sich vorher schon über die Konsequenz Gedanken macht, falls ein Kind oder Jugendlicher eine Regel oder eine Absprache nicht einhält.

Wurde eine Regel verletzt oder eine Absprache nicht befolgt, sollte an erster Stelle immer ein Gespräch stehen mit dem Ziel, Einsicht zu bewirken und das gewünschte Verhalten nochmals klar zu definieren. Tritt daraufhin ein erneutes Fehlverhalten ein, sollte die Konsequenz angedroht werden. Bei nochmaligem Verstoß muss dann die Konsequenz erfolgen.

Konsequenzen müssen:

- direkt und unmittelbar erfolgen
- klar verständlich und einsichtig sein
- sachbezogen und schlüssig sein
- möglichst eine Wiedergutmachung beinhalten

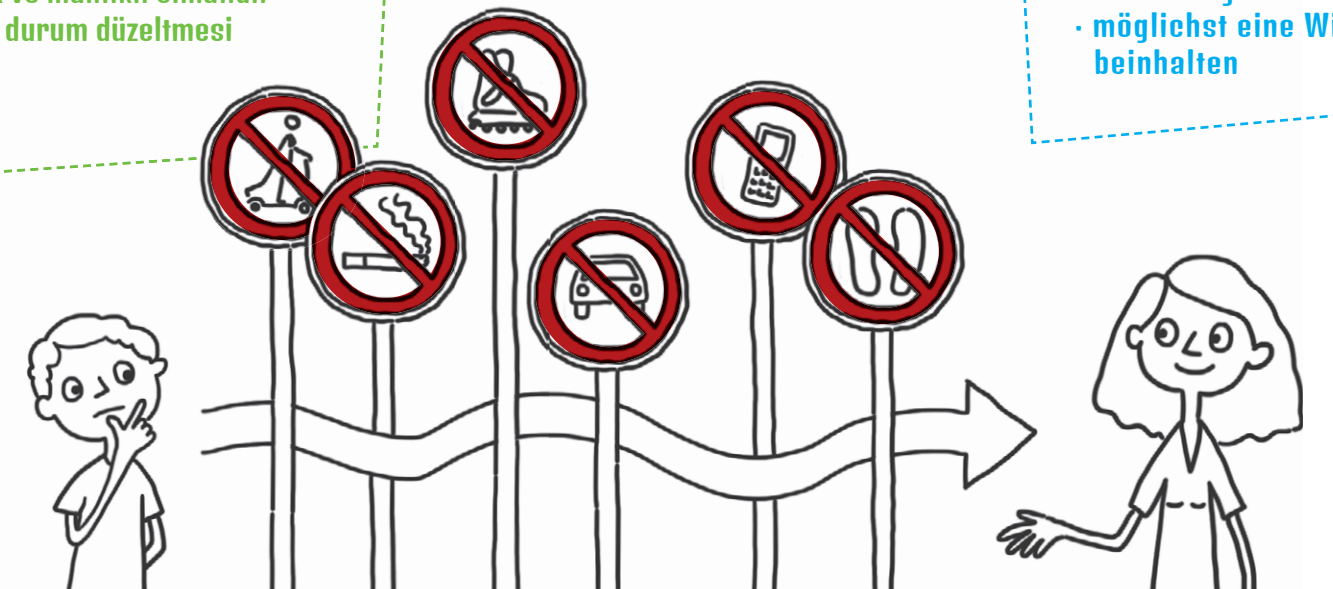

Durum düzeltmeleri için örnekler

– bir kişi zarar görmüş veya yaralanmışsa

Gözlerinin içine bakıp tam olarak ne için özür dilendiği söylenmelidir. Mırıldanarak söylenen bir »özür dilerim« yeterli değildir!

Bir **özür mektubu yazılmalı** ve içerisinde neyin pişmanlığı yaşandığı ve gelecekte neyin daha iyi yapılacağı belirtilmelidir.

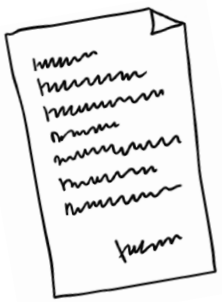

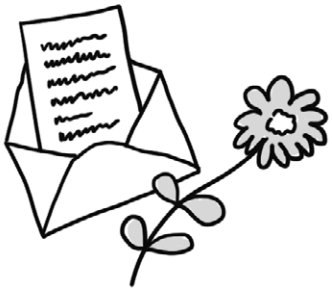

Diğerini mutlu etmek için bir şeyin yazılması.
Bu bir iltifat da olabilir.
Barışmanın şerefine küçük bir hediyenin yapılması, örn. el işi yapmak, bir resim boyamak, vs.

İyi niyetin işareti olarak diğer kişinin mutlu edilmesi, örn. teneffüste beraber oynamak için davet etme, öğleden sonra eve davet etme veya özel olarak nazik davranmak için çabalama.

Beispiele für Wiedergutmachungen

– wenn jemand geschädigt oder verletzt wurde

In die Augen sehen und genau benennen, wofür man sich entschuldigt. Ein gemurmeltes »Entschuldigung« reicht nicht aus!

Einen **Entschuldigungsbrief schreiben** und darin erklären, was einem Leid tut und was man in Zukunft besser machen will.

Etwas zur Freude des anderen schreiben.
Dies darf auch ein Kompliment sein.
Ein kleines Geschenk zur Versöhnung machen, z.B. etwas basteln, ein Bild malen, etc.

Als **Zeichen des guten Willens** dem anderen eine Freude machen, z.B. in der Pause zum Mitspielen auffordern, nachmittags zu sich nach Hause einladen oder sich darum bemühen, besonders freundlich zu sein.

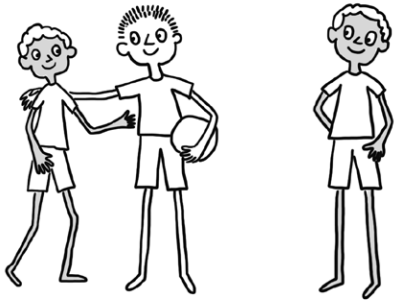

Dengeyi sağlamak için diğerinin bir görevinin üstlenilmesi, örn. sınıfı toplamak, bisikleti temizlemek, çimleri biçmek, sokağı süpürmek, vs.

- - - - -

Hasar görmüş nesnelerin onarılması ve değiştirilmesi. Topluluğa yönelik ihlal durumunda, topluluk için görevlerin yapılması, örn. okul bahçesinde çalışma, okul görevlisine yardım etme, spor ve okul etkinliklerinde yardım.

- - - - -

Birçok durumda, **yetişkinlerin görüşme yönetimini devralması** ve aile içerisinde, gündüz çocuk bakım evinde veya okulda çocukların veya gençlerin anlaşmazlıklarını »yuvarlak masada« kendi kendine çözmesi önerilir.

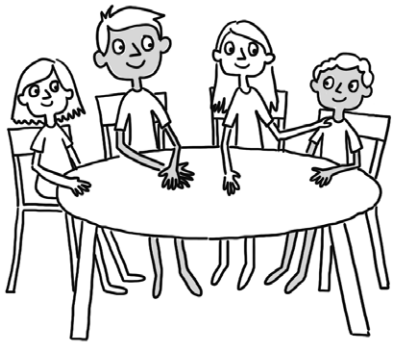

Als Ausgleich eine Pflicht des anderen übernehmen, z.B. die Klasse aufräumen, das Fahrrad putzen, den Rasen mähen, die Straße fegen etc.

- - - - -

Beschädigte Gegenstände in Ordnung bringen und ersetzen. Bei Verstößen gegen die Gemeinschaft Aufgaben für die Gemeinschaft erledigen, z.B. Arbeit im Schulgarten, dem Hausmeister helfen, verstärkte Mithilfe bei der Vorbereitung von Sport- und Schulfesten.

- - - - -

Oft ist es hilfreich, wenn **Erwachsene die Moderation übernehmen** und Kinder und Jugendliche ihre Konflikte am »runden Tisch« in der Familie, in der Kindertagesstätte oder in der Schule selbst lösen.